

## POLITICA

## OPINIÓ

# Trobar-nos el veí diferent a casa nostra

Josep M. Figueres \*

Els greus conflictes a l'anomenat Tercer Món obliguen a unes mobilitats en els grups més dinàmics a la recerca no només d'una "millor qualitat de vida", sinó, ras i curt, de la supervivència. Aleshores es presenta tota una conflictivitat en la zona receptora que no és ja la pura i simple d'un xoc de mentalitats i cultures, sinó que apareixen tot de tics soterrats per l'absència i neixen fenòmens nous que poden ser una simple mirada d'hostilitat quan la població nova no arriba a l'1 per cent, o conflictes violents quan aquesta població és fa visible i s'agrupa en barrades tot fent grups que tenen una certa seguretat, fruit del nombre.

Recentment, han estat notícia els robatoris per part d'uns ciutadans del Perú, i, periòdicament, violacions o aldarulls entre joves són també factors de desestabilització d'una població que té greus problemes, els quals, a grans trets, podríem tipificar com a derivats de la situació jurídica —permís de residència, permís de treball...—, de la situació social —vivenda, treball, costums, relacions...— i de, en conjunt, la falta d'estabilitat.

La nostra memòria històrica és curta, fràgil i trencadissa. El 1939, una riuada de ciutadans de l'Estat anà als països de l'Amèrica del Sud, on refé la vida i troba una cordialitat o almenys una tolerància que avui l'agraïment, per no dir la nostra dignitat humana, hauria de fer rescabalar i constituir en testimoniatge als qui han fet el camí a la inversa. Veritablement, les excepcions no són la regla i talment si un català de Reus esquartera la seva veïna o un pagès de la Terra Alta obre el cap del batlle per una discussió de límits de camp la justícia caurà sobre ell i ningú no extrapolarà aquests fets, en primer terme perquè ningú no s'atribueix, com a grup, defectes o atributs negatius. Quan, però, és un jueu a Alemanya els anys trenta o un negre a Alabama els anys cinquanta o, ara, un peruà a la Catalunya dels vuitanta sembla que tota la càrrega social de maledicència s'aboqui sobre ell i el que representa, quan potser és una persona amb qualitats humanes superiors a les de la persona que li aboca la fel de l'hostilitat social.

El problema és greu, principalment per la baixa taxa de natalitat autòctona, que obligarà cada cop més a recórrer als braços de fora la terra, i per les creixents condicions de misèria a les zones africanes

veïnes, siguin homes de raça i religió musulmana siguin homes de raça i costums negres. El creixement dels mitjans de comunicació fa que qualsevol notícia sigui coneguda i amplificada instantàniament i la tipologia de determinats mitjans, com per exemple la televisió, com que no té paraules per a la matisació i sí imatges per a la diferenciació contribueixen a la consolidació dels tòpics, dels mites o de les pors, el que era el perill groc ara és la por de la mare negra o musulmana i no m'estranyaria que si d'una banda Europa tanca fronteres i imposa una vigilància major creixessin els recels cap a tota la diferència, i si individualment algú trenca el codi social i jurídic, se'l penalitza, el cas d'un jueu lladre o assassí a Alemanya. Però, és evident, que mai tot un poble ha de pagar les pors d'un altre.

La solució és difícil atesa la gran diferenciació no ja racial i d'indumentària, d'idioma i de religió, de costums i de mentalitats, sinó perquè, potser, hom voldria que fossin com màquines o esclaus que treballessin i prou, del camp al jaç i del jaç a la fàbrica. Però són homes que pensen i que veuen com la nostra societat es gira d'esquena i els dona el silenci, les escorrialles, els menyspreus i sovint la intolerància com a paga.

Tinc un amic de raça negra, el seu somni és enlairar la bandera de la seva pàtria, un dia o un altre arribarà l'hora de resituar les fronteres del continent negre i que siguin ells i no els europeus els responsables. Pensa sovint en aquell dia però des de l'exili no pot fer-hi res. Mai he volgut treure el tema del racisme, detecto en la mirada i el to de por la seva situació i m'entristeix perquè és una persona capaç, que treballa i estudia alhora, vol dedicar-se a estudiar la història del seu país, de la seva ètnia i troba les portes tancades. La meua posició personal no pot fer res més que dedicar-li aquesta nota amb la confiança que les noves generacions es trobin lligades pels llaços de la germanor i no per les fredes relacions de producció; potser aquí el paper dels mitjans de comunicació i dels centres d'ensenyament farien la nostra visió més justa i comprensiva. ■

*Europa tanca fronteres i imposa una vigilància major; i creixen els recels cap a tota la diferència; i si individualment algú trenca el codi social i jurídic se'l penalitza*